

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 " "
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 " "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 " "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 Esnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kényszerű viszonyok miatt
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Hirdetvések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Hogyan néz ki a 8. oldal.

NAGYVÁRAD, okt. 28

A kereskedelmi szerződések meghosszabbítása.

(K. Ö.) A jelekből ítélve, most már biztosra vehető, hogy a kiegyezés nem jön létre. A kormányok nem tudnak megegyezni és ha megegyeznének is, sem az osztrák, sem a magyar parlament nem fogadná el a kiegyezést. A mint az osztrákok keveselnék az ipari vámvédelmet, úgy keveselnők mi az agrár vámvédelmet. Tehát érvénybe fog lépni a Széll-formula, mely szerint 1907-ig változatlanul tartjuk fenn a mostani állapotokat.

A kereskedelmi szerződések dolgában pedig úgy segítünk magunkon, hogy azokat évről-évre prolongáljuk. Mely eljárás igen kényelmes lehet államférfiainknak, de sem politikailag, sem közgazdaságilag nem helyesülhető.

A mostani vámpolitikai irányzattal ugyanis az érdekelt hatalmak közül senki sincs megegyezve. Legkevésbé Németország és Ausztria-Magyarország. A mostani állapotot túrni és a prolongációt mint egyetlen expedienst igénybe venni kénytelenek, — de csak addig, míg az autonóm vámtarifával el nem készülnek s míg biztosítékot nem szereznek az iránt, hogy az autonóm vámtarifát a törvényhozással is elfogadják.

A mely állam először készül el az új vámtarifával, az fog feltételeket diktálni a többinek. Ez az állam Németország, mely eddig vezetett a vám és kereskedelem politikai kérdésekben. A mi Német-

ország részéről annál könnyebb lesz, mert a többi mind csak azt lesi, hogy mit tesz Németország. Hogy többet ne mondjunk, vajjon nekünk eszünkbe jutott volna-e agrár-vámvédelmet követelni, ha Németország ismeretes vámtarifája nyilvánosságra nem került volna.

A kereskedelmi szerződések prolongációja azonban nem lehet Magyarország érdekében való. Magyarország mint agrár-állam agrárvédelmet igényel. Joggal lehet az ország súlyos gazdasági válságát az agrárvédelem hiányának felróni. A kereskedelmi szerződések prolongációja azonban azt jelenti, hogy továbbra is a vámvédelem hiányát statuáljuk törvényeinkben. Ez elodázhat egy kormányválságot, de súlyos áldozatot ró az országra.

De különösen két országnak teszünk szolgálatot a kereskedelmi szerződések prolongációjával. Olaszországnak és Szerbiának.

Olaszországnak fontos közgazdasági érdeke a borvám-klauzula fenntartása. Minél tovább tart a provizorium, annál tovább élvezheti a borvám-klauzula nyújtotta előnyöket. A kereskedelmi szerződés prolongációjába annál szívesebben fog beleegyezni, mert tisztában van az iránt, hogy az új kereskedelmi szerződésben le kell mondania a borvám-klauzuláról.

Az olaszok már is hangoztatják, hogy felesleges a borvám-klauzula mellett agítani, a melyet az új kereskedelmi szerződésben Ausztria-Magyarország úgy sem ad meg neki, inkább arra törekedjenek, hogy Ausztria egyes beviteli cikkeit drágítsák meg. Erre alkalmasnak tartják a monarchia fa és ló bevitelét. Ebből azon-

ban az következik, hogy a félhivatalos sajtó, mikor az olasz borbehozatal kontingentálása mellett foglal állást, nem az ország bortermeleőinek tesz szolgálatot, hanem olasz érdeket hord a szivén.

A második ország, melynek a kereskedelmi szerződések prolongációjával szolgálatot teszünk, Szerbia. Szerbiának az 1893-ban kötött kereskedelmi szerződésben megadtuk az u. n. határforgalmi kedvezményeket. Szerbia ezt a kedvezményt kijátszotta és egész országának feleslegét importálta hozzánk kedvezményes vámtétel mellett. Nemcsak, de a balkán állat és gabona export Szerbián keresztül dirigáltatott a monarchia területére, mint szerb származék kedvezményesen elvámolva.

Szerbia tehát megrövidítette vámjövedelmünket, kijátszotta a kereskedelmi szerződést, inficziálta marhánkat, búzájával alkalmat adott a börzének árleszorító manőverekre, kereskedelmi mérlegünk Szerbiával erősen passzív, — de mi mindezt türtük, mert gondoltuk, hogy Szerbiát politikai szféránkba vonhatjuk és iparcikkeinknek teremünk piacot. De Szerbia politikai rokonszenvét Oroszországnak adta és iparcikkeit Oroszországban és Olaszországban szerzi be.

Rövidlátóság volna Szerbiával a régi alapon szerződni, annál is inkább, mivel mi, ha a nyugati piacokon érvényesülni akarunk, a Kelettől el kell zárkoznunk.

A kereskedelmi szerződések prolongációja tehát nekünk tetemes anyagi áldozatunkba kerül.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Hiuságból.

Irta: Henry Févre.

— »Azok az asszonyok!« így szoktunk rendszeren fölkiáltani, — sóhajtozott Alfréd, aki ma szokatlannul őszintének látszott. — Pedig éppen olyan jogosan így kiálthatnánk fel: »Azok a leányok!« Mennyi ravaszságot rejtenek azok az ártatlanságuk máza alatt; az egész lelküknek összefoglalója, minden tettüknek rugója: a hiuság. De hát nincs bennük egy szemernyi igazi nemesség? teljesen kipusztult belőlük az őszinteség? ... így kiáltottam fel magamban egykor s hittem, hogy van ... És azt hittem, hogy szereim házasságot kötöttem.

— Pedig ... — vetettem közbe én.
 — Mit? ugy-e, milyen büszke voltam én akkor, de kissé mégis restellem, hogy a hála juttatott a menyasszonyomhoz. Isten tudja, sohse gondoltam Jeannera jobban, mint más leányra. Mindenesetre szép leány volt, a legszebb az egész városban s én büszke voltam, ha a templom után hozzácsatlakozhattam a sétátn. De különösebb figyelemre soha sem gondoltam vele szemben ...

— Hogyan? hiszen fölig szerelmesnek hi telek!

— Később igen; a szerencsétlenség után. Hiszen tudod, a tragikus eset után ...

Gondolkoztam. — »Hogyno tudám«, — feleltem aztán ...

— A dráma, amely az egész várost izgalomba hozta és engem még jobban mint bárki mást, amikor váratlanul híre ment, hogy Jeanne kisasszony, Ducondray egykori kereskedő leánya megbetegedett. Ilyen fiatal, üd-leány, aki egyszerre halálos beteggé lesz, még pedig a maga hibájából ... És lassankint kiszivárogtak a részletek hírei, a valóság ... hogy a leány büszkeségből nem akarta bevallani, hogy szenvedélyesen szeret valakit és inkább felad minden reményt ... És a kétségbeesés egy rohamában mérget ivott ... Titokban itta s amikor beteg lett, senki sem tudta, mi történt ... az orvosok meg akarják menteni, de aztán kégytelenek lemondani az életéről ... Ekkor a lány megnevez egy férfit ... és már valamennyien felháborodva fordulnak az ártatlan ellen, aki mit sem tudott a dolgról ...

— Ellened ...

— Igen, ellenem fordultak! Ellenem, akit szeretett a leány, anélkül, hogy sejtettem volna és anélkül, hogy megérdemeltem volna. Amikor megtudtam, elfogott a ...

— A lelkiismeret furdalása?

— És a büszkeség ... Képzeld csak magad ilyen fantasztikus, hihetetlen regény hőségé ébredni egy napon! ... Megtudni azt, hogy egy ilyen kedves kis leány szerelmes belénk és kész meghalni a szerelmeért ...

— Egy szó al irigylésre méltó voltál.

— Irigylésre méltó?! Ellenkezőleg. Rettenetesen meg voltam indulva. Bár csak megmenthetnék az életét! Bár csak felépülne! ezzel a gondolattal éltem át a rettenetes lelki kínokat. Végre mikor viszontláttam a szegényt, édes, fájdalmas arcával, — oly szerelmes lettem belé, ami különben illlett is revanchéből, hogy magam is elcsodálkoztam a szenvedélyemen. De hát gondold csak el: ilyen bájos, kicsi lány, aki meg akart halni, mert szeret!

— Persze, persze ...

— Feleségül vettem, ami természetes is volt ... ilyen vallomás után! Jeanne gyengéd volt, kedves; én pedig szörnyen beképzelt és büszke ... és joggal, nemde?

— Természetesen.

— Lásd és még sem volt jogom ahhoz, hogy büszke legyek.

— Hogyan?

— Figyelj ide. Nos, az a tudat, hogy a feleségem határtalan szenvedélylyel imád, bizonyos visszás érzést keltett bennem. Szerettem én őt is, sőt most már szenvedélyesen, de

Brisson javaslata.

Furcsa következményei lehetnek Brisson francia képviselő ama javaslatának, mely szerint senki Franciaországban tanítással nem foglalkozhatik, a ki pap volt vagy szerzetesi iskolában nevelkedett. E szerint a francia ifjúságot nem nevelhetnék olyan nekivadult liberálisok, mint Pronillot, Monis, Lanessan (mindhárman a jezsuitákhoz jártak), Cailloux, *Walddeck-Rousseau* és *Combes*, a kik mind szerzeteseknél végezték tanulmányukat. Ellenben a katolikus ellenzék legkiválóbb vezérei állami iskolákban tanultak, köztük a következők: Drumont, Banés, Brunetiére, Bourget, Cassagnac, Cavaignac és de Mun gróf. Az bizonyos, hogy ha az utóbbiak kezébe kerülne a francia ifjúság, sokkal komolyabb hazafiakat nevelnének belőlük, mint a szójaskodásával most uralomra jutott szabadkőművesek teremtményei.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 28.

Elnök: *Dániel* Gábor.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felo'vasása után elnök kisebb jelentőségű irományokat terjeszt elő, melyeket a különböző bizottságokhoz utal.

Elnök: Napirend előtt *Rákosi* Viktor képviselő ur kíván szólni.

Rákosi Viktor: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Köztudomásu, hogy az ugynevezett szláv testvériség alapjában nem egyéb egy óriási humbugnál. Ha a szlávok más-más országokban vannak, igen szép, testvéries érzéssel viseltetnek egymás iránt, minél messzebb vannak egymástól, annál jobban szeretik egymást, amde ha egymás mellett élnek, akkor kész a gyűlölet és a testvérháború. Így vannak a szerbek a horvátokkal, a horvátok a szerbekkel és a lengyelek a ruténekkel. A rutének arról panaszkodnak, hogy a lengyel fönemesség elnyomja őket. Ebből a lassanként megérett gyűlöletből a nyáron hatalmas sztrájk keletkezett Galiciában a mezői munkások között, amelynek megfékezésére ugyan elég biztosítékot nyújtottak a Galiciában állomásozó hatalmas csapatok. Az osztrák képviselőházban ezzel kapcsolatosan heves támadást intéztek a magyar huszárokat ellen. *Románcuk* azt mondta, hogy a ma-

gyarok, vagyis a huszárok a leggorombább kihágásokat engedték meg maguknak. Mindent elloptak, ami kezükbe került. A mezőkön levő gabonát, az udvarokban felhalmozott szalmát elvették és a lovaknak adták. Egyik paraszt házában a szalmafedelét is leszedték és a lovaik alá szórták. *Breitner* képviselő így nyilatkozott: Egész keleti Galiciát elárasztották katonasággal, természetesen idegen ajku katonasággal, még pedig magyarokkal. Amit el lehetett venni, a magyarok elvették. Raboltak, mint egy meghódított országban. Asszonyok ellen támadásokat intéztek, még földbirtokosokat is meglóptak a huszárok. Az egész nép hálaadó istentiszteleteket mondatta, ha ezektől a magyar csapatoktól megszabadulna.

Szalmári: Hozzák vissza a magyar katonákat!

Rákosi: En mindabba, hogy odaát Galiciában mi történik, nem avatkozom, ehhez semmi közöm, de az ellen teljes erőmből tiltakoznom kell, hogy a Slachta napszámait magyar katonai asszisztenciával tarisza fenn. (Helyeslés a szélsőbalon.) Tiltakozom az ellen, hogy a két nemzetiség gyűlése között a magyar huszárokat állítsák oda. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) *Románcuk* és *Breitner* urak felhasználják az alkalmat arra, hogy a magyarokat szidják, mintha a magyar csak azért kegyetlenkedett volna, mert barbár magyar természetük ezt megkívánta. (Mozgás a szélsőbalon.) Hát azt nagyon jól tudjuk, hogy minden ilyen mozgalmasságnál a hadsereg keményen szokott belevágni, hiszen eleget panaszkodtunk magunk is miatta. De ebben nincs különbség huszár, dragonos, baka vagy vadász közt, ez az osztrák hadsereg szokása, melynek hagyományos szelleme az, hogy a civil népet lenézi, alantas lénynek tekinti. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Azt tehát, a mi Galiciában történt, te tessék a magyarság rovására írni. A magyar huszárokat teljesítették a felsőbbeségtől eredő parancsot, mely ebben az esetben bizonyára kemény volt, mert hiszen a mindenható dédelgetett Slachta érdekeinek védelmezéséről volt szó. Galiciában a hatóságok egy nagyszabásu sztrájkjal állottak szemben, mely könnyen általános parasztlázadássá fajult volna. Ezzel szemben a két képviselő egy esetet se tud mondani, hogy a huszárokat valakit agyonlőttek, vagy általában megölték volna, csak egy leányról beszélnek, akit rémületében, mikor a huszárokat a szobájába vonulnak, megütött a guta. (Derűtségs.)

Gabányi: Örömeben!

Rákosi: Egy másik leány meg annyira megijedt, hogy kiugrott az ablakon. Még egyet akarok a huszárokat melegségére felhozni. A közshadseregbeli katonák saját magokkal szem-

ben is gorombák. Hiszen a mikor a vérmezőn *Dienstweget* csinálnak és a katonáknak entvickelte lineában kell menni, ha *Lobkovitz* herceg a fejcsóválás a kaszárnyában a bakához ér, káplári pofonok lesznek belőle. (Derűtségs.) *Felkéri* *Fehérváryt*, intézkedjék hivatalosan, hogy a huszárokat becstülete, a magyarság becstülete elégtételt kapjon. Hiszen ők a mi fiaink, a mi véreink, büszkeségünk. (Ugy van! a szélsőbalon.) Ideje, hogy megszűnjenek rendőri szolgálatot teljesíteni Ausztriában. (Helyeslés.) Hozzák haza őket, a mint a törvényben van. (Elénk helyeslés.) *Breitner* misét emleget, ha a magyar huszárokat eltávolítjuk. Elhiszem, de mekkora viaszgyertyákat gyujtanának a huszárokat, ha visszajöhetnének. (Ugy van!) Mind ezek a dolgok nem üres beszédek a levegőben. Hiszen a csapatok territorialis elhelyezése az ország joga (Ugy van!) Megvilágítja az 1867. XII. t. cz. (Ugy van!) *Felkéri* tehát a minisztert, hogy a huszárokat hazatérését mielőbb szóba hozza. (Hosszas éljenzés és taps a szélsőbalon.)

Szél *Kálmán*: Nem válaszképpen beszél, csak két megjegyzést akar tenni. Az osztrák kormány a galiczi parasztlakosság megfékezésére karhatalmat rendelt. Ha a magyarok részéről visszaélések történtek volna, orvostást kereshettek a sértettek. Igaza van a képviselő urnak, hogy be nem bizonyított vádak alapján elítélendő dolog az, hogy a magyarságot vádolják. Majd a honvédelmi miniszter meg fogta tenni a kellő lépéseket a tényállás kiderítésére. (Helyeslés.)

Neményi *Ambrus* a pénzügyi bizottság előadója betérjesztli az indemóti javaslatot a pénzügyi bizottság javaslatával egyetemben. Kéri, hogy a javaslatot pénteken tárgyalják.

Krasznay *Ferencz* azt kéri, hogy tekintettel halottak napjára, később kezdjék meg a javaslat tárgyalását.

Szél *Kálmán* miniszterelnöknek nincs kifogása az ellen, hogy péntek helyett a jövő kedden kezdjék tárgyalni a javaslatot.

Elnök kijelenti, hogy a legközelebbi ülés kedden lesz.

Ezzel az ülés véget éri.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-6-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Okt. 29. A pénzügyi bizottság ülése d. u. 8 órakor.

egyre azt gondoltam, hogy érdemtelen vagyok rá és hogy én sohasem viszonzhatom neki oly mértékben a szenvedélyét, amilyen mértékben ő az övét bebizonyította. Hogyne, hiszen ő meg akart halni, már pedig nekem eszem ágába sem jutna ez soha. És ez a gondolat nagyon elszomorított.

Egy napon, amint éppen előlöt bankódtam, hozzám jön a feleségem s gyöngéden átölelve, megkérdezte a bánatom okát. Megmondtam.

— Ennyi az egész, *Alfréd*? — kérdezte ő mosolyogva.

— Ennyi. Nem elég ez a bankódásra?

— Mert miattad meg akartam halni?

— Szegény *Jeanneom*!

— Nos hát, kedves *Alfrédem*, vallomást teszek neked. Tudd meg, hogy nem is akartam meghalni miattad . . .

— Hát a mérég?

— Tévedésből vettem be orvosság helyett. A gyógytárban morphiomot adtak a kezembe, vagy cocaint más helyett . . . és én bevettem.

— Anélkül, hogy tudtad volna?

— Nem is sejtettem. Akkor aztán nagy beteg lettem.

— Tehát . . . nem miattam történt?

— Nem, *Alfréd*. Senki miatt. Eszemben sem volt ilyesmit tenni.

— De hát akkor . . .

— Hogy miért mondtam azt? Mert féltam, mert kétségbe voltam esve, hogy ilyen

ostobaság miatt, könnyelmű tévedésem miatt kell meghalnom. Halálom után örökké szidtak volna, hogy ostoba voltam, mert bevettem, a mit a kezembe nyomtak . . . így hát legalább meg akartam menteni a hűségomat. Megmondtam, hogy szándékosan akartam meghalni; így sokkal érdekesebb volt, sokkal nagyobb részvétellel lettek volna irántam az emberek. És akkor . . .

— És akkor?

— És amikor az okát kérdezték, hogy miért akartam meghalni; azt feleltem: eleget éltem már. Faggattak tovább s ekkor — nem tudva, mit mondjak — azt mondtam, hogy szeretek valakit. De hát kit? Pillanatig gondolkodtam . . .

— Lám, lám!

— Igen és eszembe jutottál te: *Alfréd Henriot*. És megneveztelek.

— Hát ilyen véletlenül jutott a nevem a történetbe?

— Persze, hogy véletlenül . . . mert hiszen mást is mondhattam volna az ismerős fiatal emberek közül. De te és *André Dunnois*, hisz ismered az ügyvéd fiát, ti ketten jutottatok előbb az eszembe.

— És miadett csak hűségből, csak komédiából?

— Hogy érdekessé tegyem magam, mert azt hittem, meg fogok halni . . .

— Így hát semmi sem igaz?

— Nem; hiszen mondom.

— Es én, aki . . .

— Lásd, *Alfréd*, most haragszol.

— Istenem, hát ilyen illúzió után . . .

— Még sem kellett volna neked megmondanom. Most már nem fogsz engem szeretni.

— En? Hogyne!

— Különben is, hát nem elég, hogy éppen rád gondoltam, éppen téged választottalak . . . abban a pillanatban! . . . csak képzeld el.

— Ez igaz.

Es valóban, bármennyire kiábrándított ez a vallomás az első pillanatban, jótékony hatással volt ráam az egész dolog. Éreztem, hogy a lelkeimről nehéz felelősség gonja szabadult föl s immár jobban is tetszett a kis feleség, amióta nem láttam benne többé a hősnőt, akit mindig piedesztálra állva képzeltem magam előtt. És amint az első meglepetés után mindezt át gondoltam, egyszerre elfogott a gondtalan vidámság és fölkaptam *Jeannet* s körülöleltem vele a szobát!

— Oh, te édes kis hazug! Oh, te ravasz, te!

— Hanem mit szólsz, barátom, egy leány léleknek ehhez a pszichológiájához? Egy leány, aki hogy regényhősnővé legyen, halálos ágyán ilyen füllent? . . . Hát nem a tökéletes, minden izéig asszony ez a gyermek?

Fizetés rendezés.

A magyar államadósságból ezer milliót oly sikerrel konvertált a kormány, hogy az évi kamatmegtakarításból, minden újabb megterhelés nélkül, képes rendezni a tisztviselők fizetését.

Az a megalázó állapot, melyben ugyan olyan képesítés mellett a magyar tisztviselő volt osztrák kollégájával szemben, hogy hasonló rangban annak fizetését meg sem közelíthette, ezután megszűnik.

A szolgálati idő és előléptetés négy évenként megállapított ciklusával pedig egyszerre eltörölték a protekció erejét s a ranglétrán való rúkkolás nem kortes szolgálatok jutalma lesz ezután, mert mindenki 4 évenként természetesen előlép.

A fizetésrendezés körülbelül megállapodott már a tanítók és a polgári iskolai tanároknak vonatkozólag e táblázat szerint:

Allami tanítók.

Az alapfizetés 1000 korona lesz, a végső fizetés 1900 korona. A lista a következő:

1—4 évig	1000 korona
4—8	1100
8—12	1200
12—16	1300
16—20	1400
20—24	1500
24—28	1600
28—32	1700
32—36	1800
36—40	1900

Az állami népiskolák igazgatói közül eddig 268-an 100, 80-an 200, 50-en 300 és ketten 400 korona igazgatói pótlékot élveztek. Ezentúl az igazgatótanítók is tanítói fizetést és igazgatói megbízatásuk tartamára 300—600 korona pótlékot kapnak, a mivel együtt az igazgató fizetése 2200, illetőleg 2500 koronáig emelkedhetik.

A polgári iskolai tanárok.

A polgári iskolai tanárok és tanítónők fizetésére nézve a tervbe vett új fizetés a következő:

1—4 évi	2000 korona.
4—8	2300
8—12	2600
12—16	2900
16—20	3200
20—24	3500
24—28	3800
28—32	4100
32—36	4400

A középiskolai tanároknál a végső fizetés-emelkedés 2900 forint lesz, melyhez 25 évi szolgálat után mindannyian eljutnak.

A segítő pénztár ügyei.

(Gazda és cseléd.)

Elvi jelentőségű és nagy fontosságú határozatot hozott a közigazgatási bíróság a gazdáknak cselédjeikkel szemben, ezek betegsége alkalmával fennálló kötelezettségükre vonatkozólag. Egy konkrét esetben ugyanis kimondta, hogy a gazda cselédje után minden esetben tartozik a kórházi költségeket 30 napon át fizetni. Fennál tehát a gazdának ezen kötelezettsége még akkor is, ha cselédjét a kórházba szállítást megelőzőleg már a lakásán gyógyíttatta és pedig tekintet nélkül arra, hogy az otthon való gyógykezelés mennyi időt velt igénybe. Ez elvi jelentőségű határozatot a közigazgatási bíróság azzal indokolja, hogy az 1998. évi 21. t.-cz. 5. §-a a gazdát a kórházi költség viselésére kötelezi. Nem tekinthető tehát e kötelezettség teljesítésének e határozat szerint az a körülmény, hogy az illető cseléd már megelőzőleg rendes orvosi ápolásban részesült, de nem kórházi ápolásban. Ez a határozat is nagy mértékben ösztönözi a gazdákat arra, hogy cselédjeiket minél előbb

beirattassák az Országos Gazdasági Munkás és Cselédsegélypénztárba, mert ez esetben akár saját lakásukon, akár a kórházban ápolatták cselédjeiket, a felmerült költségeket csak előlegezniük kell, mert a pénztár, ha a cselédet nem a gazda hibájából érte a baleset, ezen költségeket mindenkor megtéríti. Saját magán segít tehát az a gazda, a ki cselédjeit a munkáspénztárnál biztosítja.

(A segítőpénztár ismertetése.)

Rohamosan növekszik azoknak a száma, a kik sietnek biztosítani maguk számára a munkáspénztár áldásait. Nagy arányú mozgalom indult meg a vidéken azon célból, hogy az országos gazdasági munkás és Cselédsegélypénztárt alkalmá legyen megismerni minden szegény embernek, s hogy ilyen módon senkise maradjon tájékozatlanul ezen nemes emberbaráti intézményt illetőleg és senki se legyen megfosztva támogatásától tájékozatlansága miatt. Naponként veszszük a hírt az ország minden részéből hogy minden valamirevaló községben értekezletet tartanak a munkáspénztár ismertetése céljából.

Ezen értekezlet népes volta és a lelkesedés, amelylyel mindenki, kinek ez módjában és tehetségében áll, a munkáspénztár működését elősegíteni igyekszik, biztos reményt nyújt arra, hogy rövid idő alatt minden jóra való gazdasági munkás és földművelő tagja lesz a munkáspénztárnak.

(A méregkeverők fájdalma.)

A lelketlen népbujtogatók, a kik szegény munkások filléreiből élőködnek, nagyon megvannak ijedve. Látják, hogy minden erőlködésük dacára is az országos Gazdasági Munkás és Cselédsegélypénztár népszerűsége egyre terjed, s a nép mindjobban felismeri, hogy milyen áldásos ránézve az az intézményünk. Persze ez nem tetszik az agitátor uraknak, mert ők egyáltalában nem azt akarják, hogy a nép boldoguljon, hanem hogy ők boldoguljanak. Miután pedig a segélypénztár terjedésével az ő népszerűségük egyre fogy, kétségbeesett erőfeszítéssel minden eszközt felhasználnak, hogy a népet tévútra vezessék és visszatartsák a pénztárba való belépéstől. Hiába való erőlködés. A nép erősebb, mint ők gondolják, s kezdik belátni, hogy nem az az ő barátja, a ki folyton és lelketlenül izgatja a fennálló társadalmi rend ellen, hogy ezen a czímen kizsákmányolhassa az »Elytársak« zsebeit, hanem a ki a népet biztosítani akarja minden eshetőség ellen, s oda törekszik, hogy a beállható munkaképzetlenség esetén legyen miből megélni mindenkinek, a nélkül, hogy kéregetésre és alamizsnára szorulna.

UJDONSAGOK.

A Tiszántúl naptára.

Új évfolyamunk felé közeledvén, olyan újítást kívánunk behozni lapunknál, a mely bizonyynyal összes olvasóink meglegedésével fog találkozni.

A fővárosi nagy lapok példáit követve, a Tiszántúl is naptárt ad újevi ajándéku olvasói kezébe.

Nagy alakú, gazdag tartalmú naptár lesz ez, mely vetekedni fog tartalom és kiállítás dolgában a fővárosi naptárakkal.

A Tiszántúl Naptára

tartalmazni fogja az elmúlt évben elhunyt jeleseink arcképét és életrajzát. Felvonul előtünk ez a vesztéseiben oly nagy év, csoportosítva egy-egy kidőlt hatalmas emberünk, egy-egy nagy férfi életrajza körül.

A Tiszántúl Naptára

gazdag szépirodalmi tartalommal is fog meg-

jelenni. Lapunk belső és külső dolgozóitársain kívül fővárosi írók is vesznek részt a naptárnak minél magasabb színvonalra emelésében. Ezenkívül

A Tiszántúl Naptára

egy igen hasznos, ügyvédek, kereskedők, lelkészek, tanítók, jegyzők s általában minden, a közéletben szereplő egyén részére nélkülözhetlen részt fog tartalmazni:

Biharmegye és Nagyvárad város czímtárát.

Ezt a részt igyekszünk minél gazdagabbá, minél teljesebbé tenni. Épp azért ez úton is felkérjük az összes, Nagyváradon és Bihar-megyében létező egyházi és világi, katonai és polgári, állami és községi hatóságokat, egyesületeket és olvasóköroket: *szíveskedjenek tisztikaruk illetve hivatalnokaik teljes névsorát* hozzánk e hó végeig *beküldeni*, hogy naptárunkban teljes és pontos névsort közöljünk.

A Tiszántúl naptárát

lapunk minden előfizetője ingyen kapja; a ki nov. 1-től a »Tiszántúl«-ra előfizet $\frac{1}{4}$ évre mint új előfizető is *igényt tarthat karácsonykor a díszes naptárra*. A »Tiszántúl« előfizetési ára lapunk homlokán olvasható.

A Tiszántúl **A Tiszántúl**
kiadóhivatala. szerkesztősége.

* A király Gödöllőn. Az eddigi megállapodások szerint *Ő felsége* november 5-én hosszabb tartózkodásra Gödöllőre érkezik. Mint rendesen, közbe a fővárosba is ellátogat, ahol kihallgatásokat is tart a budai királyi palotában. A király gödöllői tartózkodása alatt több udvari vadászatot is fog rendezni.

* **Mikor lesz a kivilágítás a temetőkben?** Halottak napja ez idén vasárnapra esik s így előtte való este szombaton lenne a temetőkben a kivilágítás. Vasárnap azonban az egyház nem tart gyászmisét s éppen ezért a halottak napját sem tartja vasárnap, hanem a reá következő *hétfőn*, ami ezuttal november 3-ra esik; és ennek megfelelőleg a *sírok kivilágítása s a temetőkbe való körmenet* nem szombaton, hanem *vasárnap, november 2-án fog megtartatni*, ami a templomokban már a múlt vasárnap ki lett hirdetve, de ez uton is jónak látjuk erről tájékoztatni a közönséget, felhíván a figyelmet arra, hogy hozzátartozóik sirjainak kivilágításáról mindenki vasárnap este gondoskodjék.

* **Díszes esküvő.** Előkelő közönség jelenlétében tegnap délelőtt fél 11 órakor tartotta esküvőjét *Kocsis Zoltán* nagyváradai posta-táv-irida tiszt bájosa arájával *Reindl Jolán* kisasszonynyal, néhai *Reindl Károly* volt püspökségi erdész kedves és nagyműveltségű leányával a premontrei rend templomában. Az eskütést *Dencs János* tb. kanonok, esperes-plébános végezte s remek szent beszédet intézett az ifjú párhoz, amelyet a rokonok és ismerősök serege elárasztott jókívánataival.

* **Halálozás.** Nagyvárad város egy régi derék polgára *Kiss Károly* volt 48-as honvéd f. hó 27-én este 9 órakor életének 76-ik, házasságának 39-ik évében hosszas szenvedés és a halálkötők szentségeinek ájtatos felvételén csendesesen elhunyt. Temetése ma, okt. 29-én délután 3 órakor lesz a róm. kath. egyház szertartása szerint a temető-utcza 12. számú gyászháztól. Béke poraira!

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** A törvény előírja, hogy a törvényhatóságok ingatlan vételére vagy eladására vonatkozó határozatok meghozatalához a bizottsági tagok kétharmadának jelenléte szükséges, ellenesetben újabb közgyűlésre tüzendő ki a javaslat; harmadszori kitérésnél azonban tekintet nélkül a számra, a jelenlevők határoznak. A villamos központi telep részére szükséges Grünfeld-telek megvétele már elő lett terjesztve a múlt heti rendkívüli közgyűlésen, de a tagok csekély száma miatt ekkor nem határoztak, hanem holnapra újabb rendkívüli közgyűlés összehívása iránt intézkedett a főispán. A rendkívüli közgyűlésre a következő meghívót bocsátották ki:

Valamennyi bizottsági tag urnak! A törvényhatósági bizottság folyó év október hó 23-án tartott rendkívüli közgyűlésében 318/10790. sz. a. hozott határozatához képest a központi villamossági telep elhelyezéséhez szükséges telek megvétele ügyében tett tanácsi előterjesztés tárgyalása végett Főispán ur ő méltósága folyó évi október hó 30-ik napjának d. u. 3 órájára rendkívüli közgyűlés összehívását rendelte el. Eme közgyűlésre bizottsági tag urat tisztelettel meghívom. Nagyvárád, 1902. október hó 27-én. Polgármester helyett: *Bordé* Ferencz, főjegyző.

* **Gróf Lónyayné Bécében.** Gróf *Lónyay* Elemérné tegnap reggel Meránból Bécsbe érkezett. A szálló vendégekönyvébe mint *Bodrog* grófnő írta be nevét. Lipót belga királlyal történt találkozása óta most először idők Bécsben, ahonnan már holnap elutazik az austerlitz kastélyba. A király ma délutánra jelentette be látogatását a grófnénál.

* **Kérelem a népkönyvtár érdekében.** Az 1897-ben Várad-Velenczén nyitott s azóta ki-elégítő, sőt folyton növekvő eredményű működő népkönyvtár sikerén felbuzdulva, a népkönyvtár ügyeit intéző bizottság legutóbbi ülésén elhatározta, hogy tevékenységének körét kiszélesítve, *Ujvárosra is népkönyvtárt állít fel.* A mint első alkotása, a várad-velencei népkönyvtár létesítése is csak a nagyközönség hathatós és hálára kötelező segítségével vált lehetségessé, úgy a jelen esetben újabb vállalkozásánál sem nélkülözheti ezen becses támogatást s ezért a bizottság avval a tiszteletteljes kérelemmel fordul a nagyközönséghez, hogy a létesítendő újabb népkönyvtár részére és a népkönyvtár olvasóinak értelem szintvonalának és műveltségi fokának megfelelő könyveket ajándékozni sziveskedjék. Ha a humanizmus parancsának teszünk eleget, a midőn az éhezőnek tápot adunk, bizonyára humanus tett lesz az is, ha azoknak szellemi táplálékáról gondoskodunk, a kik egyébként a kultúra jótéteményeit alig élvezhetik. Egy ország népének szintvonalát nem az emeli, ha kevés számú, kivételes egyéniség emelkedik az átlag fölül műveltsége tekintetében, hanem az, ha e népnek mennél több tagja, ha annak leg-szerűsebb két keze munkájával kenyerét kereső tagja is eléri a műveltségnek egy bizonyos, közepes fokát. Ennek elérése a legfontosabb kulturális feladat, e cél megvalósításának nagy munkájában részt kell venniük mind azoknak, a kiket sorsuk magasabb fokra emelt s a kik a kultúra áldásaiban mindenkör részesülhetnek. Az egyszerű, tanulatlan ember előtt a könyv, a jó könyv, mint egy varázsszékely egészen új világot tár fel, annak minden egyes betűje látókörét szélesíti, lelkét nemesíti és gondolatvilágát gazdagítja. A tanulni vágyó embernek a könyvnél jobb barátja alig lehet s ezért valódi jótétemény, ha a nép emberének módot nyújtunk ahhoz, hogy a terhes napi munka után következő szabad percében nemcsak testének, de lelkének is adhasson tápot. Hinni akarjuk, hogy törekvésünket méltányolva, a társadalom, a melyhez e kérelmünket intézzük, céljainak megközelítéséhez szívesen nyújt segédkezet és csekély áldozatot igénylő könyvadományával — amelynek átvételére Réz Mihály iskolafelügyelő ur (Nagyvásártér,

polgári fiúiskola) vállalkozott — hozzá fog járulni ahhoz, hogy városunk egy zajtalanul, de valóban áldáshozóan működő kulturális tényezővel gyarapodjék. Nagyvárád, 1902. okt. 25. *A Szigligeti-Társaság védnöksége alatt álló népkönyvtár bizottsága.*

* **A villamos világítási szerződést jóvá hagyták.** A villamos világítás kérdésében a belügyminiszteriumban igen dicséretes buzgalommal jártak el. A villamos telep és a világítási hálózat kiépítésére alig 20 nappal ezelőtt, október 9-én kötötte meg Nagyvárád város törvényhatósága a Ganz-czeggel a szerződést, s tegnap már a jóváhagyási záradékkal ellátva visszaérkezett az Nagyvárád városához. Ez a gyorsaság, azt hisszük, *Rimler* Károly polgármesternek és a Ganz-czégnek a hathatós közbenjárására történt. Bármiként legyen a dolog, örvevendetes, hogy a világítás berendezésének ügye így gyorsan eldőlt. Ha a villamos vasut kérdésénél és ilyen gyorsan járt volna el az illetékes miniszterium, már rég futna Nagyvárádon a villamos hosi, vagy a közuti vasut társaság fatott volna meg.

* **Magyar-német bakanóták.** A katonának akármilyen szomorú is a sorsa, mégis vig nótával fűszerezi a pihenés idejét. A kaszárnya falai közt mundenba öltöztetik a magyar nótát s így teremnek az alábbiakhoz hasonló műfordítások is, a melyeket a bosnyák-hercegovinai törvényszéki jegyző, a ki Zágrábban magyar ezrednél szolgált, imígyen hallott nótáznai:

I.

»Édes anyám, ha bejössz Egerbe...

Liber mütter van du komszt
Liber mütter van du komszt

Nach Erlau,

Bei den fenszter desz kaszern
Bei den fenszter desz kaszern

Hineinsau.

Dort virszt mir zén
Im komiszrokk und hozen
Mein gelokter hár iszt kure
Mein gelokter hár iszt kura

Gesören.

II.

»Akkor szép a kis l ny, mikor
kacsingats.Dan iszt sön der mádel
Van er kokettirt,
Van er der szoldáten
Küssze oferirt.
Söner mádel kum cu mir!
Teremtette, ich libe dir.
Den der Hergott hat gesaffen
Dir für mi.

Ehhez a kettőhöz közölhetünk még egy harmadikat is, mely három négy évvel ezelőtt a nagyváradi önkéntes-iskolában műfordítódott:

III.

»Minden baka tartson három
szeretöt...Jéder baka zoll halten
Söne gelibten dráj.
Di desz gefrájten trágen
Röte sue száj.
Korp'ral küsst di frauen,
Czuzkszfrir di jungfrauen,
Der feldvébel allajn —
Geveer herausz!
Er zoll zih begnügen
Mit zainer frau allajn.

* **Halász Lajos — ügyvédjelölt.** A nagyváradi arany-ifjuság ösmert ügyes tagja, *Halász* Lajos városatyja és a Friss Ujság szerkesztője gondolt egyet s Kolozsvárt letette az első (vegyes tárgyú) jogtudományi szigorlatot egyhangú sikerrel. A fiatal városatyja eme komoly sikeréhez már tegnap sokan gratuláltak. *Halász* Lajos ügyvédjelöltnek fog beiratkozni egyik nagyváradi ügyvédhez.

* **Keresztgyűlölet.** Vide-de-Pietrabugno-ban megbetegedvén a tanítónő, helyére ideiglenesen helyettesítve neveztek, a ki állami iskolában, Párisba szerezte képeztetését. Alig hogy az új tanítónő megérkezett a községi iskolába, első dolga volt, hogy a falról leszedte a feszületet s azt tűzbe dobta. A község keresztény érzelű lakossága mélyen felháborodva értesült a merényletről, a feszület hamvait összeszedve eltették s az iskola falára tünnepélyesen új feszületet tettek. Együttal tudtára adták a tanítónőnek, hogy ha türelmetlenségével fel nem hagy, nem lesz a községben maradása.

* **Tanulmány-utazási ösztöndíj-pályázat.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara, mint a magyar kereskedelmi és iparkamarák szakirodalmi alapjának kezelője 1000 korona (egyezer korona) tanulmányi ösztöndíjra hirdet pályázatot. A pályázatokban, (melyek 1902. évi december hó 1-ig küldendők be a *kereskedelmi és iparkamarához Szegedre*) megjelölendő a teendő utazás és illetőleg tanulmányi *teljes és részletes programja*, megjegyezvén, hogy oly tanulmányok teendők, melyek alapján a magyar ipar és kereskedés *gyakorlati előnyököt* érhet el. A tanulmányt, melyre a pályázó vállalkozik, legkésőbb *1903. május végéig* befejezendő, annak eredményéről pedig legkésőbb *1903. június végéig* a szakirodalmi alapnak 200 nyomtatott példányban rendelkezésére bocsátandó jelentés teendő. Szegeden, 1902. okt. 16-án. A szegedi kereskedelmi és iparkamara: *Szarvady* Lajos, elnök. *Kulinyi* Zs. gond. titkár.

* **Sándorffi József síremléke.** Hálás kegyelettel örzi Nagyvárád város közönsége *Sándorffi* József volt biharmegyei egykori főorvosának emléket, azért a faradhatlan, áldozatkész buzgalomért, hogy egy századdal ezelőtt Nagyvárádon a magyar színészetnek megtelepítője, gyámolítója volt. Az ő lángelke felismerte abban a korban, hogy nyelvében él a nemzet s ennek leghathatósabb tápot ad a magyar színészet. Nagy szíve s áldozatkésztsége anyagi erőt nyújtott a színészet istápolására. A Szigligeti-Társaság érdeme, hogy méltányolva a derék férfi érdemeit, gondjaiba vette a haló porait fedő hantokat a nagyváradi temetőben. Régi sírkövét renováltatja. A sírkő javítási munkálatait most végzi a Weiszlovits Adolf és fia kiváló temetkezési intézete. A vörös márvány kövön tisztán olvasható a következő sírfelirat:

1824.

D. O. M. S.

A SZENVEDŐ

EMBERISÉGNEK

ORVOS BARÁTYYA

TEKINTETES

SÁNDORFFI JÓZSEF

TEKINTETES NEMES BIHARVÁRMEGYE

KÖZRÉSZVÉTELET ÉRDEMLETT

ELSŐ (PHYSICUSA

HIPPOCRATESI ESZÉVEL

GALENUSI CURÁIVAL

AZ ORVOSOK CICEROJÁNAK

CELSUSNAK ÉKESEN SZÓLÁSÁVAL

ÉLETÉNEK LIX. ESZTENDEJÉBEN

ITT NYUGSZIK ELTETEMTVE.

SIRATTYÁK MINDEN JÓK

LEGINKÁBB HITVESE

EDELMA ANNA.

A régi, csucsbaú végződő vörös márvány táblát megtakarítják s a betűk metszését újra aranyozzák. A régi felirat alatt még bevésik, hogy a Szigligeti-Társaság a folyó évben renováltatta a síremléket.

x 50 éves keztűs üzlet. Dicső emlékeztető Mária Terézia hű tábornoka aligha szerezte be azt a történelmi nevezetességű tucsat fehér

Búr-ellenes tüntetés Angliában.

London, október 28. (Saj. tud. táv.) Kruitzinger, Jubert, Fonche búr vezérek legnap este, Cambridgeben beszédeket tartottak. A czirkuszban óriás néptömeg tüntetett ellenük, s a tüntetés már-már annyira fajult, hogy Jubert és Fonche rendőr fedezettel voltak kénytelenek menekülni. Kruitzinger egy kőfalon átugorva menekült. A tüntetők szem elől veszítve a búr vezéreket kissé csillapultak, s rendőri beavatkozásra szétoszlottak. A lapok általában elítélik a kicsinyeskedő tüntetőket.

A galicziai sztrájk a Reichsrathban.

Bécs, október 28. (Saj. tud. táv.) A huszárokat gyalázó, provokált *Breitner* képviselő megnevezte segédjeit. Körber a Reichsrathban rehabilitálta a magyar huszárokat. Válaszolt a galicziai sztrájk ügyében hozzá intézett interpellációra. Nagyon sajnálja, hogy a sztrájkot politikai agitációra használták fel, s az izgatók annyira vitték a dolgot, hogy a csendőrség és katonaság közbelépése vált szükségessé.

Hivatalos iratokkal bizonyítja a katonaság elleni vádak alaptalanságát és rosszhiszeműségét, mert a parancsnokok mindvégig példásan viselkedtek. A miniszterelnök szavait óriási lármával fogadták a szociáldemokraták, úgy annyira, hogy a miniszterelnök kénytelen volt beszédét befejezni.

A czár utazása.

Koppenhága, október 28. A dán udvarban azt beszélék, hogy Miklós czár november derekán négy napra Rómába megy, a hol a pápát is meg fogja látogatni. Azután a czár ellátogat Cettinyébe, Athénbe és esetleg Konstantinápolyba is. A czár a »Standard« jachtal teszi meg az utat. (M. T. I.)

Veszedelmes gázrobbanás.

Budapest, okt. 28. (Saját tud. táv.) Gróf Apponyi Lajos udvarnagyról Andrásy-uti palotájában oly nagy mérvű gázrobbanás történt, hogy a termek menyezetei megrepedtek, s Makoi Adám öreg szolgálja veszedelmesen megsérült, s most a Rókus-kórházban ápolják.

Törökországból.

London, október 28. A »Times« és a »Daily Telegraph« jelenti Konstantinápolyból: Tegnapra összehívták a minisztertanácsot, hogy tanácskozzék arról az előterjesztésről, a melyet a brit nagykövet pénteken a szultánnak tett. A nagykövet ugyanis panaszkodott, hogy török csapatok nyomultak be az Aden mellett levő angol területre és kijelentette, hogy ha a török kormány nem vonja vissza katonáit, indiai csapatokkal fogják őket elkergetni. (M. T. I.)

Az angol alsóházról.

London, október 28. Az alsóház esti ülésén O'Brien a ház elnapolását indítványozta e végre, hogy a ház tanácskozhassék az irországi helyzetről. Szemökre veti az ir konzervatívoknak, hogy a nagybirtokosok védik és a bérlők elnyomni igyekeznek. Az ir liga száműzte Irországból a büntetett.

Wyndham, Irorszag főtitkára több esetet sorol fel, a melyekben az ir liga a lakosság

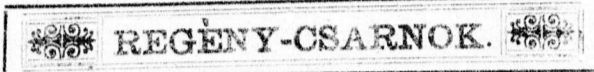
megfélemlítéséhez és bojkotthoz folyamodott és azt mondja, hogy a kormánynak eltökélt szándéka a bojkotot és megfélemlítést megakadályozni.

Campbell-Banpermann azt kérdezi, hogy mrt remél a kormány elérni a kivételes törvény alkalmazásával?

A Ház O'Brien indítványát 215 szavazattal 121 ellenében elveti. (M. T. I.)

A búr tábornokok.

London, okt. 28. A Reuter-ügynökség értesülése szerint De Wett szombatn visszautazik Délafrikába. De Wett azt mondta, hogy Botha és Delarey tábornokok még Amerikába szándékoznak menni.

Tűzzel-vassal.

Írta: Sienkiewicz Henrik. 128

— Sulyos sebet nem kapott, de jól összezuzta a testét, fejestül esett a lóba, ivott is vizet jócskán.

— Csodálom, hogy a halak nem döglöttek meg. Az ő harczi tűzétől ugy illett volna, hogy fölforrjon a víz, epéskedett haragosan Sagloba.

— Hát bizony derék lovag is az a Wiersul!

— No, nektek sem beszélék el többet semmit, ha így figyeltek a szavaimra!

A fiatal Aksak lépett most hozzájuk s gyermekies, csengő hangon szólott:

— Ujságot mondok.

— Micsoda ujságot mondhatnál, kölyök? Hogy a dajka nem mosta el a pelenkáidat? Hogy a cizca kiitta a tejescskédet? — dörmögött bosszusan Sagloba, mert bajtársai mind az ifjút hallgatták, aki szólnak eresztette a lovag csufutódásait.

— Puliant elevenen megsütteti a herczeg.

— Legább a kutyaínknak is jut egyszer pecsenye.

— Azért teszi, hogy elárulja a titkaikat. Vall is már, mint a karikacsapás! Hogy megszakadtak az alkudozások, hogy a brazlawi vajda pukkadozik dühében s Chmielnickij egész seregével a Krsywonos segítségére siet.

Sagloba hetvenkedett és hanyaveti módon, figymálva kiáltott:

— Hát aztán csak jöjjen az a Chmielnickij! Ki az a Chmielnickij? Talán féljünk tőle?

— Hatezer ember már Mahnovkába ért. Bohun a vezérök.

Sagloba igen meglapult és szinte nyögve kérdezte.

— Kicsoda?

— Bohun.

— Lehetetlen! Bohun?

— Pulian így mondotta.

— Kellte ez néktek? — jajgatott Sagloba. Szép csavába kerültünk! Aztán mikorra érkehetik ide?

— Három nap múlva. Azért jön, hogy megütközzék, kimélnie kell tehát a lovakat.

— No, én ugyan nem kimélem majd az enyémet. Ég angyalai, mentsetek meg ettől a gazembertől. Odaadnám a lobogót is, amelyet zsákmányul ejtettem, ha ez a zsvány kitörné a nyakát, még mielőtt ideérkezik. Különb legjobb lenne, ha be se várnók. Most megvertük Krsywonost, megérdemlünk egy kis nyugvást is. Ugy gyűlölem ezt a Bohunt, hogy a nevét se hallom szivesen. Szépen megjártam, mondhatom! Nem maradhattam volna Barban? Az ördög hozott ide közétek!

— Ne jajgass, pajtás! csititgatta Skrzetuski. Szégyent hozol a fejedre. Ne félj, itt tőle sem kell tartanod.

— Beszélz a levegőbe! Te nem ismered őt. Talán már itt is van s lopva settenkedik felénk a táborítzék között.

Borzongva nézett körül Sagloba, aztán odasugta Skrzetuskinak:

— Rád is haragszik. Veled is számolni akar.

— Csak már összehozna hát vele az Isten!

— No, ha ezt kéred magadnak kegyelemképpen, akkor ugyan ne hallgasson meg téged az ég. Hiszen én, mint jó keresztény megbocsátanám néki minden gazságát, de legalább is két nappal előbb — akaszszák fel őt. Nem félelemből mondom ezt, hanem undorodásból! Aztán miféle ember is ez a Bohun? Nemes ember? Paraszt? Én elbántam vele alaposan, hanem hej, azt a nézést, amellyel akkor mered reám, amikor kötésbe pólyáltam a fejét, még a halálos ágyomon se felejttem el. Neked pedig annyit mondok, Skrzetuski pajtás, hogy hálátlan vagy és szivtelen is, mert nem gondolsz arra a szegény lányra. Csak kergeted ezt a buta harczi dicsőséget és vagdalkozol, meg lövöldözöl, míg arád könnyeket ont éretted és hiába várja jöttödet. Más nem tett volna így a helyedben, hanem odaküldött volna engem hozzá, hogy hirt vigyek néki szerelméről és sóvárgásáról.

— Akár ma este. Nagyon sajnálom a szegény leányt.

— Hát visszamennél Barba?

Panaszosan sóhajtott most Skrzetuski.

— Igaztalanul vádolsz. Isten a tanum, hogy nem eszem egy harapás kenyeret, hogy nem hajtom a fejemet álomra a nélkül, hogy rá ne gondolnék. Erte ver csak a szivem s hogy téged nem küldtelek hozzá üzenettel, annak az az oka, hogy magam akartam hozzá sietni, hogy örökre egyesüljek véle. Nincs a világon az a szárny, amely elég gyorsan röpköthetne hozzá.

— Hát akkor mért nem repülsz már?

— Mert illetlen dolog volna az ütközet elől megszöknöm. Katona vagyok és nemes ember, aki féltve őrzöm a becsületelem.

— De hiszen már ütközet után vagyunk, bátran indulhatnánk!

Skrzetuski sóhajva felet.

— Holnap megtámadjuk Krsywonost!

— Nem értem az észjárásotokat! Elpáhol-tátok a fiatal Krsywonost, akkor jött az öreg. Azt is megveritek, azután jön Bohun, azon is győzedelmeskedtek, míg végre jön Chmielnickij. Tisztára bolondok vagytok, akárcsak Longinus. Annyit mondok, hogy hagyjatok engem békeségben elinalni, különben én leszek az első, aki szép szerelmesedet ráveszem, hogy fölszavazzon téged! Ha még valami tapasztalatlan siheder volnál, aki az első csatája előtt áll és belé akar kóstolni a dicsőségbe!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Okszerű borkezelés.

Az új, rekonstruált szőlők kezelése nemcsak több kiadást és fáradságot, hanem nagyobb szakértelmet és okszerű gazdálkodást igényel. Csak ezek mellett lehet ma már kiválóbb eredményt felmutatni.

A bor kereskedelemben bocsátásánál eddig sok panasz merült fel az iránt, hogy egy-egy nagyobb szőlőterület termése nem volt egyforma; részint a talaj különbözősége, részint a terület fekvése szerint változott a bor íze, ereje. Ez természetesen összeütközésekre, felfeléhalásokra adott alkalmat a termelő és vevő, illetve fogyasztó között.

A nagyváradi szőlősgazdák egyik legelőkelőbb tagja, Molnár Lajos, az Agrár-bank biharmegyei képviselője érdekes módon oldotta meg ezt a nehézséget és bajt, amely különösen az ez évi bortermésnél bizonyul helyesnek és gyakorlatinak. Az elmúlt nyáron egy 280 hektoliter ürtartalmu cémenthordót készítettett, belső üvegburkolattal s termésének nagy részét a szűrés után ebbe eresztette s ott fog kiforrni. A must minden csokány, mag és héj nélkül, rostán kerül az óriási hordóba.

25 krtól kezdve
 női fekete és színes ruhaszöveteket,

2 frt 75 krtól kezdve
 kész női- és leány-felöltőket,

1 frt 20 krtól kezdve
 gyönyörű női blousokat

kaphatni óriási választékban szolid pontos ki-
 szolgálás mellett

FLEGMAN ÁRMIN *divattárában*
 Nagyvárad, Bémer-tér.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek
 folyóiratok, hírlapok,
 vonalzatok,
 gazdasági nyomtatványok,
 egyházi, községi
 és egyéb
 hivatalos nyomtatványok,
 körlevelek,
 levélborítékok.

Elvállal és készít:
 izléses kivitelben
 mindennemű
nyomdai munkákat
 jutányos árak mellett.
 Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,
 számlák, falragaszok,
 béli meghívók,
 tánczrendek, étlapok,
 naptárak,
 palaczkfeliratok,
 névjegyek,
gyászlapok
 stb. a nyomdai szakba
 vágó nyomtatványok
 készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
 raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.